

Stanisław Koziej

STRATEGICZNE WARUNKI I PRIORYTETY OBRONNOŚCI POLSKI

***(Tezy referatu na konferencji Klubu Generałów Lotnictwa 28.06.2022 r. na temat:
„Potrzeby obronne kraju w latach 2022-2035”)***

Plan referatu

- **Zmiana strategiczna w środowisku bezpieczeństwa**
 - *II zimna wojna między Rosją a Zachodem*
 - *Rola wojny w Ukrainie*
- **Neozimnowojenne wyzwania i zagrożenia dla Polski**
 - *I poziom: presja polityczno-strategiczna (wojna polityczna)*
 - *II poziom: ryzyko agresji podprogowej (hybrydowej)*
 - *III poziom: ryzyko agresji ograniczonej*
 - *IV poziom: ryzyko agresji na pełną skalę (totalnej)*
- **Strategiczne priorytety obronne**
 - *Priorytety Polski w NATO*
 - *Narodowe priorytety i dylematy operacyjne*
 - *Priorytety rozwoju Sił Zbrojnych RP*

Zmiana strategiczna w środowisku bezpieczeństwa

SYNTEZA ZMIANY STRATEGICZNEJ w XXI wieku

- **W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła systemowa zmiana strategiczna** w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, **II zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Wyznacza ją przede wszystkim** rewizjonistyczna (co do celów) i konfrontacyjna (co do metod) polityka Rosji wobec Zachodu
- Zapowiedział ją Putin na konferencji w **Monachium** w 2007r., przetestował wojną z **Gruzją** w 2008r., rozpoczął aneksją **Krymu** i hybrydową agresją w **Donbasie** w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w **Syrii** w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na **Ukrainę** w 2022r.

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Wojna rosyjsko-ukraińska i proxy war między Rosją a Zachodem

- **W Ukrainie toczą się dwie wojny: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i pośrednia, zastępcza, proxy war (semi-proxy war) między Rosją a Zachodem**
- **Celowościowy i operacyjny wymiar proxy war w Ukrainie:**
 - **Rosja: zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód, włączenie jej do swojej strefy wpływów i zyskanie przewagi polityczno-strategicznej w II zimnej wojnie z Zachodem.**
 - **Zachód: zatrzymanie neoimperialnego kursu polityki Rosji przez wspieranie (polityczne, ekonomiczne, wojskowe, humanitarne...) Ukrainy oraz sankcje (polityczne, ekonomiczne, informacyjne...) nakładane na Rosję**

Scenariusze wojny rosyjsko-ukraińskiej i główne konsekwencje dla warunków bezpieczeństwa Polski

- **Zwycięstwo militarne Rosji**
 - *Zwiększenie agresywności Rosji. Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego*
- **Wojna nierozstrzygnięta (zamrożona)**
 - *Ciągła niestabilność strategiczna. Podtrzymywany intensywny szantaż, skoro działa*
- **Zwycięstwo militarne Ukrainy**
 - *Oslabienie Rosji. Wobec słabości konwencjonalnej wzrost roli broni jądrowej w jej strategii*

Neozimnowojenne wyzwania i zagrożenia dla Polski

I poziom: presja polityczno-strategiczna (wojna polityczna)

- Coercive diplomacy (**Ławrow!**)
- Operacje szpiegowskie
- Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja
- Szantaż i sankcje ekonomiczne (energetyczne, finansowe...)
- Dyslokacja i modernizacja wojska
- Manewry wojskowe (**ZAPAD**)
- Prowokacyjne incydenty wojskowe
- Proxy wars

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji:
*presja wzmocniona,
zwłaszcza wojskowa –
dyslokacja, manewry,
incydenty*

Wojna nierozstrzygnięta:
*jak dotąd; Rosja bardziej
zajęta Ukrainą*

Zwycięstwo Ukrainy:
*osłabienie presji; Rosja
bardziej zajęta sobą*

II poziom: skryta interwencja zbrojna (agresja podprogowa)

- **Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne**
- **Operacje cyberdywersji**
- **Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu i/lub niepaństwowych formacji zbrojnych (np. tzw. Grupa Wagnera): „zielone” i „czarne ludziki”**
- **Ośłona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego(„kułak konwencjonalny” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach ćwiczeń typu ZAPAD w pobliżu granic NATO, szantaż ryzykiem nuklearnym)**
- **Uwaga: sytuacje trudnokonsensusowe w NATO/UE**

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji: większe ryzyko agresji podprogowej

Wojna nierozstrzygnięta: jak dotąd; Rosja bardziej zajęta Ukrainą

Zwycięstwo Ukrainy: osłabienie ryzyka; Rosja bardziej zajęta sobą

III poziom: agresja ograniczona

- Przejście od agresji skrytej do otwartej
- Zmasowane cyberoperacje oraz selektywne uderzenia raketowo-lotnicze
- Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa) wymierzona w tzw. strategiczny „punkt ciężkości” przeciwnika (kluczowe obiekty infrastruktury krytycznej, stolica) dla złamania woli oporu i doprowadzenia do zawieszenia broni na warunkach agresora
- Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...) w ramach realizacji strategii „faktów dokonanych” (*kraje bałtyckie, pomost do Kaliningradu*)
- „Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej)

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji: dużo większe ryzyko agresji ograniczonej

Wojna nierozstrzygnięta: wyraźnie zmniejszone ryzyko agresji ograniczonej

Zwycięstwo Ukrainy: bardzo zmniejszone na wiele lat ryzyko agresji ograniczonej

IV poziom: Wojna na pełną skalę

- Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
- Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
- Błąd ludzki/technologiczny
- Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
- **MAD**: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji:
dotychczasowy poziom ryzyka bez większych zmian

Wojna nierozstrzygnięta:
zwiększona chęć szantażu nuklearnego

Zwycięstwo Ukrainy:
*wyraźnie zwiększona rola **broni nuklearnej** w polityce Rosji*

Strategiczne priorytety obronne

Polskie priorytety w NATO

- **Powstrzymać Rosję w Ukrainie**
- **Wzmocnić zdolności i operacje przeciwwzaskoczeniowe: wywiad (działania narodowe, oceny sojusznicze - zwiększyć ich rolę)**
- **Usprawnić pokonywanie progu konsensusu: jedność sojusznicza, kompetencje SG i Dowódcy Operacyjnego; wyprzedzające plany obronne z desygnowanymi do nich siłami.**
- **Uadekwatnić odstraszanie nuklearne (zwłaszcza na poziomie TBJ) jako odpowiedź na rosyjską doktrynę deeskalacji nuklearnej; poszerzyć udział Polski w nuclear sharing (*BJ w Polsce?*)**
- **Rozwinąć wysuniętą obronę: stała obecność 1/3 sił desygnowanych do obrony w pierwszym rzucie strategicznym, 1/3 w zwiększonej gotowości „manewrowej” (manewry);**
- **Poprawić mobilność strategiczną: wojskowe Shengen**

Narodowe priorytety i dylematy operacyjne

- **Nie dać się zaskoczyć** agresją –strategicznie [wojną], operacyjnie [metodą agresji], taktycznie [czasem, miejscem...]
- **Reagować wyprzedzająco** i dążyć do jak najszybszego wciągnięcia sojuszu w reagowanie obronne
- **Być gotowym do samodzielnej obrony w sytuacji trudnokonsensusowej:** wtedy jak najdłużej nie dać się rozbić militarnie, by zyskać czas na reakcję sojuszniczą (**dylemat przestrzeni i czasu!** – obrona głęboka czy frontalna?)
- **Państwo podziemne - zbrojny ruch oporu:** powszechny (WOT?) czy profesjonalny (Wspec?)

Priorytety rozwoju Sił Zbrojnych RP

- **Paradygmat jakościowy a nie ilościowy:**
 - **Rozbieżność: 3% PKB na SZ (wzrost o 1/3) a ich liczebność 300 tys. (wzrost 2x). Ryzyko pogorszenia jakości.**
- **Struktura:**
 - **Uzupełnić wojska operacyjne do pełnych etatów (armia zawodowa!)**
 - **Na bazie ochotniczej służby zasadniczej stworzyć formacje wojsk rezerwowych. Zamiast dwóch nowych dywizji – kilka brygad wojsk rezerwowych.**
 - **WOT włączyć w system dowodzenia wojskowego**
- **Modernizacja techniczna – priorytety**
 - **Środki walki niekinetycznej/informacyjnej: środki wywiadu i rozpoznania (przeciwzaskoczeniowe), cyberbroń, środki WRE**
 - **Środki rażenia: obrona powietrzna i przeciwpancerna, drony, broń precyzyjna dalekiego zasięgu**
 - **Środki manewru: śmigłowce, tandem BWP+czołgi**

Dziękuję😊

Pytania?

*Zapraszam
też na:*

WWW-KOZIEJ-PL

@SKOZIEJ